

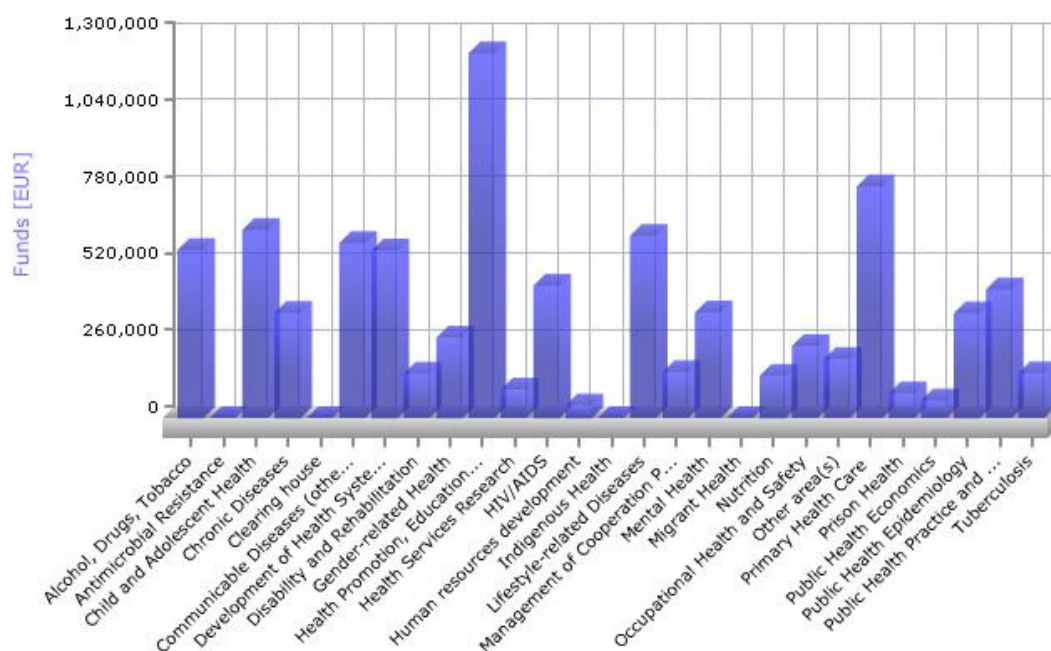
Financijski okvir za uspostavu i redoviti rad sustava za upravljanje preventivnim aktivnostima

Marijan Erceg, Branko Kolarić, Sandra Mihel, Tomislav Benjak

Uvod

Jedan od zaključaka 2. hrvatskog kongresa preventive i unapređenja zdravlja bio je uspostava sustava za upravljanjem preventivnim aktivnostima (dalje UPA). Strateškim planom razvoja javnog zdravstva za razdoblje 2011.-2015. godine predviđena je uspostava Registra preventivnih aktivnosti (dalje RPA), kao jednog od alata za upravljanje preventivnim aktivnostima. Uspostavljenjem registra preventivnih programa i projekata, uključujući i one nevladinih udruga, omogućilo bi se praćenje sadržaja, obuhvata i rezultata preventivnih programa na nacionalnoj, županijskoj i lokalnoj razini, njihova evaluacija, određivanje preklapanja projekata, kao i deficitarnih područja prevencije, te identifikacija uspješnih projekata.

Potreba za razmjennom informacija i suradnjom u području prevencije prepoznata je u svijetu. Tijekom 2003. godine pokrenut je projekt Northern Dimension Partnership in Public Health (dalje NDPHS), u okviru kojega je razvijena baza podataka o javnozdravstvenim projektima u sjeveroistočnoj Europi i njoj susjednim zemljama. Spomenute aktivnosti financirane su iz sredstava zemalja partnera i Europske komisije. NDPHS postaje okvir suradnje između zemalja, njihovih regija i institucija koja se potiče i financiranjem pojedinih preventivnih aktivnosti (slika 1).

Slika 1. Projekti financirani tijekom 2009. godine kroz NDPHS prema temama

Uspostava ovakvog sustava u Hrvatskoj omogućila bi lakšu provedbu i suradnju u provođenju preventivnih aktivnosti kako na nacionalnoj, tako i na regionalnoj razini.

Što bi trebao biti UPA?

Sustav upravljanja preventivnim aktivnostima morao bi omogućiti pristup informacijama o svim preventivnim aktivnostima (programima, projektima i sl.) koji se provode na području RH. Morao bi pružiti najmanje osnovnu informaciju o tome tko, kada, kako i s kakvim učinkom provodi neku preventivnu aktivnost. U tom smislu mogu poslužiti suvremena informacijsko-komunikacijska rješenja zasnovana na web tehnologiji i internetu. Uspostava web portala u pozadini kojega je baza podataka koja omogućuje unos podataka i jednostavno pretraživanje informacija danas je uobičajeno rješenje za takvu namjenu.

Što bi trebao omogućiti ovakav sustav?

Omogućiti korisnicima informacije o tome koje preventivne aktivnosti su u tijeku i kontakt informacije sa onima koji ih provode.

U okviru sustava bi mogao biti razvijen poseban modul za izradu programa neke preventivne aktivnosti koji bi omogućio korisnicima strukturirani pristup u planiranju, počev od jasno definiranog cilja, odabira učinkovite mjere, planiranja budžeta, pristup informacijama o mogućnostima financiranja programa i sl. U tom smislu bio bi važan tim stručnjaka tzv „recenzenata“ koji bi pomagao drugima u fazi pripreme programa. Tim stručnjaka „recezenata“ okupljen oko UPA mogao bi pomoći u donošenju odluka onima koji financiraju preventivne aktivnosti na način da osiguraju financiranje prijedloga aktivnosti koje su zasnovane na dokazima i koje su realno provedive.

Poseban modul mogao bi biti praćenje procesa i evaluacija preventivnih aktivnosti. Ovaj modul omogućio bi učenje o tome koje aktivnosti nastaviti provoditi, koje unaprijediti a koje prestati provoditi

Tko trebaju biti korisnici (sudionici) sustava?

Sustav bi prvenstveno morao omogućiti uspostavu suradnje između institucija, preventivnih stručnjaka i nevladinih organizacija te olakšati protok informacija između njih.

UPA bi mogao pomoći i onima koji donose odluke o provođenju preventivnih aktivnosti u RH, bez obzira radilo se o nacionalnoj razini (Ministarstvo zdravlja, HZZO, HZJZ) ili razini lokalne samouprave.

Putem sustava, najšira javnost mogla bi imati promptne informacije o preventivnim aktivnostima koje se provode na nacionalnoj razini ili u zajednici u kojoj žive.

Kako pristupiti uspostavi UPA?

Sustav koji je prethodno opisan u najkraćim crtama mora se razvijati postupno i modularno. U prvoj fazi može se uspostaviti sustav koji bi samo registrirao (katalogizirao) preventivne aktivnosti i dao osnovne informacije o tome tko ih i u kojem roku provodi. Moduli za podršku izrade nekog programa preventivne aktivnosti te moduli za praćenje i njihovu evluaciju mogli bi se predvidjeti za neku daljnju fazu razvoja. U fazi planiranja UPA moralo bi se odmah voditi računa o konačnom integralnom rješenju.

Procjena troškova igradnje UPA

U razvoj UPA bilo bi potrebno uložiti određena sredstva koja se odnose prvenstveno na izradu potrebnog tehnološkog rješenja, njegovu implementaciju na odgovarajuće IKT resurse te trošak kadrova koji bi sudjelovali u radu UPA. U tablici 1. data je gruba okvirna procjena nekih troškova uspostave i redovnog rada sustava. Data je temeljem pretpostavke korištenja ljudski resursa u postojećim institucijama.

Tablica 1. Procjena okvirnih troškova UPA po fazama

	I faza	II faza
IKT tehnologija		
Izrada web aplikacije	60.000,00 kn	
Održavanje web aplikacije		12.000,00 kn
Hardware (najam)	7.000,00 kn	7.000,00 kn
Komunikacijski troškovi	1.000,00 kn	1.000,00 kn
Kadrovi sustava		
*1 VSS specijalist preventivnog smjera (dio radnog vremena)		140.000,00 kn
*1 VŠS administrator i operater sustava (dio radnog vremena)		80.000,00 kn
**vanjski suradnici (operateri sustava)	10.000,00 kn	
Recenzenti, evaluatori, rad odbora		120.000,00 kn
Ukupno	78.000,00 kn	360.000,00 kn

Potencijalni izvori financiranja

U tablici 2. dat je prijedlog potencijalnih izvora financiranja po fazama uspostave UPA.

I faza uspostave ne bi zahtjevala znatna sredstva a koja bi se mogla financirati dijelom aplikacijom projekta prema nekom od fondova koji financiraju programe iz područja prevencije te iz sredstava koje bi prikupile zainteresirane institucije i Ministarstvo zdravlja. U tom cilju bilo bi potrebno potpisati poseban Sporazum o suradnji na uspostavi UPA kojim bi se definirali ciljevi, proces njihova ostvarivanja te prava i obaveze sudionika procese.

Tablica 2. Procjena okvirnih izvora financiranja uspostave UPA

	I faza	II Faza
Fondovi EU i dr	10.000,00 kn	50.000,00 kn
Ulaganje uključenih institucija	40.000,00 kn	30.000,00 kn
Ministarstvo zdravlja	20.000,00 kn	20.000,00 kn
Fond za prevenciju i promicanje		200.000,00 kn
Preventivni programi		60.000,00 kn
Ukupno	70.000,00 kn	360.000,00 kn

Za financiranje redovitog rada UPA bilo bi poželjno raditi na uspostavi dodatnih izvora redovitog financiranja. U više navrata pisano je o uspostavi Fonda za prevenciju bolesti i promicanje zdravlja koji bi imao za cilj ubrzati i olakšati ulaganje u preventivne aktivnosti, a koji bi se punio iz sredstava prikupljenih iz posebnig nameta na po zdravlje štetnih proizvoda (cigarete, alkohol, konditorski proizvodi) ili iz raznih vidova osiguranja (auto odgovornost, životna osiguranja i sl.). UPA sustav bi mogao biti alat koji bi pomagao pri donošenju odluke o načinu ulaganja sredstava iz spomenutog Fonda.